

Het toegankelijker maken van het sociaal, cultureel en sportief aanbod voor mensen in armoede in de gemeente Erpe-Mere

Ommekeer is lid van:

Aanbevelingen voor:

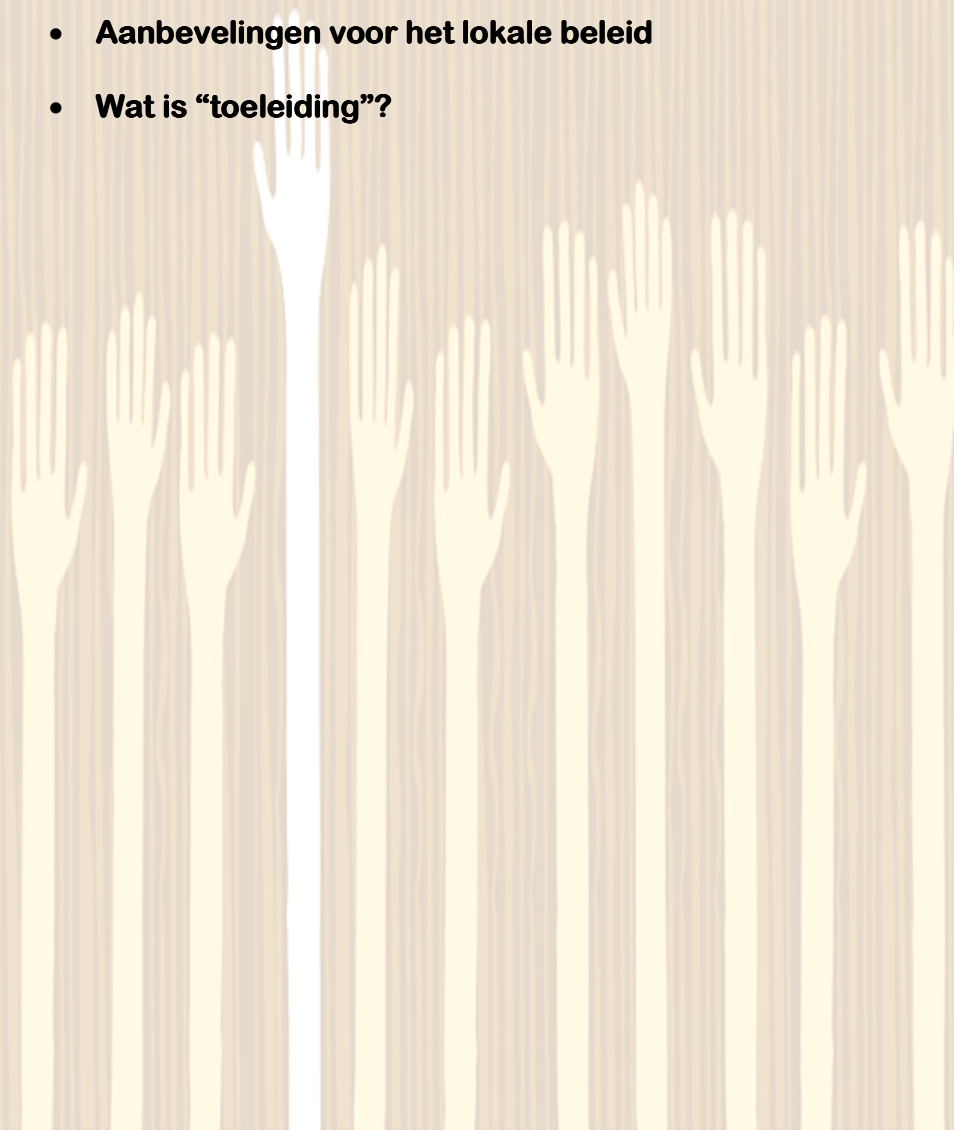
**Aanbieders van cultuur, sport en vrije tijd in Erpe-Mere
O.C.M.W. Erpe-Mere
Dienst Cultuur, Jeugd en sport van Erpe-Mere**

Met de steun van :

Inhoud

- **Inleiding**
- **Drempels bij mensen in armoede om deel te nemen aan het vrijetijdsaanbod**
- **Het belang van cultuur –en vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede**
- **Aanbevelingen voor de aanbieders (het verenigingsleven)**
- **Een “pluim” voor het verenigingsleven in onze gemeente**
- **Aanbevelingen voor het lokale beleid**
- **Wat is “toeleiding”?**

Inleiding

Beste mensen van het verenigingsleven gemeentebestuur en OCMW,

Gedurende 2010 en 2011 hebben we met Welzijnsschakel Ommekeer intensief gewerkt rond het recht op cultuur en vrije tijd. Twee maal per maand hebben we een bijeenkomst georganiseerd met onze werkgroep “ons recht”. Deze werkgroep bestaat zowel uit mensen met als zonder armoede-ervaring.

We zijn samen op zoek gegaan naar de drempels die we ondervinden om deel te nemen aan het cultureel, sociaal en sportief aanbod in onze gemeente, maar ook naar aanbevelingen die deze drempels kunnen wegwerken.

We hebben vervolgens een dialoogtraject opgezet met acht verenigingen uit onze gemeente (KAV Mere, KWB Mere, Gezinsbond Mere, Scouts Kievit, Chiro Mere, jeugdhuis DIDO, KAV Erpe, Gezinsbond Erpe, FC Mere). Samen zijn we tot enkele afspraken kunnen komen die de toegankelijkheid verhogen. We geven dan ook graag een symbolische pluim aan een aantal verenigingen.

We werken ook intensief samen met de dienst cultuur, sport en jeugd en het OCMW via het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie. In 2011 zijn we samen in een regionale kansenpaswerking gestapt en in 2012 stappen we samen in het pilootproject van de Vlaamse vrijetijdspas: de Uit-pas.

We willen benadrukken dat het gemeentebestuur en OCMW veel inspanningen doen om het verenigingsleven toegankelijker te maken en we ook mogen rekenen op een goede samenwerking.

De aanbevelingen die we hebben geformuleerd vanuit onze groep zijn constructief bedoeld en we hopen dan ook op een positieve dialoog die uiteindelijk zal leiden tot meer deelname van mensen in armoede aan het verenigingsleven.

Als erkende vereniging waar armen het woord nemen werken wij rond 6 criteria:

Armen verenigen zich

Armen en niet-armen samenbrengen in een onafhankelijke vzw met het doel armen uit hun maatschappelijk isolement te halen en hun slagkracht te vergroten. In hun werking zijn ze gericht op de samenwerking met andere organisaties en instanties die zich tot kansarmen richten.

Armen nemen het woord

Het creëren van voorwaarden opdat armen het woord kunnen nemen, met als einddoel een volwaardige gesprekspartner in de samenleving te vormen. Daartoe organiseren de verenigingen activiteiten die de kans bieden om deze vaardigheden te ontwikkelen. De armen moeten in de gelegenheid gesteld worden in de eigen vereniging ritme, snelheid en inhoud te bepalen.

Werken aan maatschappelijke emancipatie

De armen helpen groeien om hun burgerrechten volwaardig op te nemen en de maatschappij bewust maken van de gelijkwaardigheid van armen en niet-armen.

Werken aan maatschappelijke structuren

De betrokkenheid van armen stimuleren bij het beleid en de evaluatie van de maatschappelijke structuren en de rechtstreekse contacten tussen de armen en de verantwoordelijken in de samenleving.

Dialogoog en vorming

Streven naar solidariteit na tussen de armen en de samenleving. Daartoe organiseren zij vormingsactiviteiten en zoeken actief partners in de samenleving om kennis over armoede, vanuit de ervaring van de armen, uit te wisselen en misverstanden, vooroordelen en uitsluitingsgedrag bloot te leggen.

De vereniging blijft armen zoeken

De verenigingen moet een actieve openheid ten toon spreiden naar andere mensen, waarbij men een extra inspanning doet voor de meest geïsoleerde armen.

Waarom willen we dat mensen in armoede betrokken worden in het beleid?

- Als we willen dat maatregelen om armoede te bestrijden ook echt kunnen werken, dan kan dat alleen als mensen in armoede ook hun **stem laten horen en deelnemen** aan het beleid zodat men **niet enkel over hen beslist, maar met hen**.
- Zij weten immers beter dan wie ook **wat het betekent om in armoede te leven** en iedere dag het hoofd boven water te houden. Zij kennen de dagelijkse overlevingsstrategieën, de voor- en nadelen van maatregelen die armoede moeten bestrijden.
- Zij kunnen anders dan technici, vanuit **de ervaring van de impact van maatregelen op het leven in armoede, de keerzijde van een nieuwe maatregel aanvoelen**.
- Ze hebben ook de **grote wil** om te werken aan een betere wereld voor hun kinderen en voor anderen.

Drempels bij mensen in armoede om deel te nemen aan het vrijetijdsaanbod

NIET KUNNEN

- Het is te duur?!
- Ik heb teveel problemen aan mijn hoofd! Andere dingen gaan voor!
- Ik heb geen vervoer!
- Ik heb geen opvang!

“Ik doe niet mee aan culturele en sportactiviteiten omdat ik rond moet komen met een beperkt inkomen. Als we met heel het gezin, we zijn met zeven, eens naar de cinema willen gaan dan maak ik altijd de rekening. Naar de cinema gaan komt overeen met 3 dagen eten!”

“In het verenigingsleven heb je de kost van het lidgeld, maar daar komt altijd nog van alles bij : iets moeten drinken in de kantine, aangepaste kledij, af en toe een uitstap,...”

“Mijn dochter gaat naar de “Zumba” dans en dat is duur (8 euro per keer). Je bent dan wel nog verplicht een drankje ter plekke te kopen.”

“De lidgelden zijn hoog. Ik geloof dat je voor de gezinsbond 35 euro moet betalen. Het zou nochtans voor veel gezinnen interessant zijn, zich te kunnen aansluiten bij de gezinsbond voor de betaalbare kinderopvang. Zo kunnen we ook eens buiten...”

“Waarom kunnen wij geen lid worden van de gezinsbond aan kansenpastarief?”

“Ik neem niet deel aan het verenigingsleven omdat het voor mij vaak financieel niet haalbaar is. Er is niet enkel het inschrijvingsgeld, maar er zijn ook bijkomende kosten (bv. kledij, materiaal,iets drinken...)”

“We moeten wikken en wegen om onze rekeningen te betalen en dan komt vrije tijd nogal eens vaak op de laatste plaats!”

“Heel wat van onze gezinnen beschikken niet over eigen vervoer of hebben gezondheidsproblemen en zijn afhankelijk van anderen. Vroeger kon je via de mutualiteit sociaal vervoer krijgen, nu bestaat dat niet meer.”

“Zeker als alleenstaande moeder eens tijd maken voor jezelf is heel moeilijk. Opvang is duur of bestaat niet op de momenten dat we het nodig hebben.”

“Openbaar vervoer is niet altijd toegankelijk op de uren dat we het nodig hebben. Het gebruik van de belbus vraagt organisatie en planning en dat is niet altijd evident.”

“Mijn zoon heeft een tijdje Kickbox gedaan. Maar ik heb geen auto. De verbindingen zijn te moeilijk. We zijn er mee moeten stoppen.”

“Als je zelf geen auto hebt, is het moeilijk om deel te nemen aan het verenigingsleven. Het openbaar vervoer binnen de gemeente is een ramp. Probeer maar eens van bv. Erondegem naar Mere te geraken?”

“Erondegem of Burst ligt op 10 km van Aalst. De optredens zijn 's avonds en meestal zijn we afhankelijk van het openbaar vervoer, teruggeraken met de bus wordt dus een probleem. Naar een optreden in de Werf gaan, zullen we dus vooral moeten organiseren in groep.”

“Soms liggen de verwachtingen te hoog. Altijd aanwezig zijn op trainingen bij de sportvereniging of afbellen als je niet deelneemt zijn verwachtingen waar we niet altijd kunnen aan voldoen. Er zijn soms andere prioriteiten als je continue in de problemen zit.”

“Ik ben vroeg getrouwd. Als getrouwde vrouw met kinderen had ik de tijd en kans niet om iets te doen met mijn vrije tijd. Ik zou graag wat meer bewegen en sporten....”

“ op de voetbal verwachten ze dat de ouders om toer de kinderen vervoeren naar de wedstrijden, maar ik kan dat niet. Ik voel dan steeds: “ Het zijn hier altijd dezelfde die moeten rijden!””

“ In de clubs komen er altijd sociale verplichtingen bij. Zo is er bij onze club de gewoonte dat de ouders af en toe een wedstrijdbal kopen of dat je al de spelers trakteert.”

“Voor heel wat activiteiten op de gemeente moet je al maanden op voorhand inschrijven. Ik kan zo ver niet plannen in de toekomst en ik heb het moeilijk nu al te betalen voor een activiteit waar mijn kinderen pas binnen 4 maand kunnen aan deelnemen. Trouwens wie weet welke problemen ik zal hebben binnen 4 maand?”

NIET WETEN....

- **Kansenpas : wat is dat? hoe aanvragen?**
- **Waar en wanneer kan ik de kansenpas gebruiken?**

“Ik weet niet wat er allemaal bestaat of te doen is in onze gemeente. Ik kom ook minder op de plaatsen waar je iets opvangt (bv. Bibliotheek, sportzaal van de gemeente,...).”

“Informereren via folders, krantjes is vaak niet voldoende. De beste manier is uitnodigen via persoonlijk contact door mensen waarmee we een vertrouwensrelatie hebben.”

“Als je lid bent van een vereniging dan krijg je in de bus een krantje met een overzicht van al de activiteiten, maar lid worden is voor ons vaak onbetaalbaar”

“In het infoblad van de gemeente staat er vaak niet bij dat je met de kansenpas naar de activiteit kan. Ook de affiches van de verenigingen staats niets vermeld van de kansenpas”

“Ik versta niet waarom gezinnen met een grabbelpas een apart krantje krijgen met de activiteiten, en wij met de kansenpas niet, terwijl de grabbelpas activiteiten toch ook toegankelijk zijn met de kansenpas. We weten het vaak te laat en dan zal al de plaatsen al ingenomen”

“Er zijn criteria om te bepalen of je wel of geen recht hebt op een kansenpas, maar het OCMW wil die binnenshuis houden, hoe kunnen we dan weten of we wel of geen recht hebben op een kansenpas?”

“Heel wat mensen in armoede die geen cliënt zijn bij het OCMW weten niet dat er tussenkomst mogelijk is of dat er soms ook tussenkomst mogelijk is via de mutualiteit. In België moet je zelf weten waar je recht op hebt en het zelf zoeken en aanvragen....”

“Komt de kansenpas tussen in lidgelden? Hoeveel? En voor welke verenigingen? We zijn daar niet van op de hoogte?”

“Het infoblad van de gemeente waar het aanbod soms in staat is niet aantrekkelijk om te lezen.” “Wat doet de KAV of KWB allemaal? Ik heb daar geen idee van. Je moet ook eerst lid zijn om op de hoogte te zijn van hun aanbod. De kost van het lidmaatschap schrikt ook af.”

NIET KENNEN...

- Nog nooit naartoe geweest!
- Dat is voor ons niet!
- Dat interesseert mij niet!
- Daar ken ik niemand!

“Het verenigingsleven bestaat voor het grootste deel uit mensen uit de middenklasse waar we weinig contact mee hebben.”

“Ik heb als kind nooit de kans gekregen om lid te worden van een of andere vereniging. Dat kwam niet ter sprake.”

“Het is altijd mijn droom geweest toneel te spelen in de toneelclub. Maar ik ken daar niemand en hoe gaan ze reageren op iemand zoals ons?”

“Ik heb het er moeilijk mee dat de verenigingen in onze plaats beslissen welke activiteiten er wel of niet worden opgesteld aan kansenpas. We hebben toch het recht zelf te kiezen?”

“Meestal kom je in een vereniging terecht doordat je iemand kent die er al actief is en je meeneemt. Als je niemand kent in een vereniging is het niet evident die eerste stap te zetten.”

“Naar De Werf gaan zal niet zo gemakkelijk zijn, want daar zijn we nog nooit geweest en we moeten daar aangepaste kledij voor hebben.”

“Het aanbod van de verenigingen sluit niet altijd aan bij onze interesses en we denken nogal vaak dat het aanbod niet voor ons is. “

NIET DURVEN...

- Ik ken daar niemand! Alleen durf ik niet!
- Ze gaan me daar bekijken!
- Ik sluit mezelf op...Ik durf niet meer buiten komen!
- Wat zullen ze van mij denken!
- Dat durf ik niet... dat is een luxe!

“Ik zou alleen mijn kansenas niet durven tonen aan de kassa, met al dat volk achter mij! En welke reactie mag ik verwachten van die persoon aan de kassa?”

“Positief zijn bijvoorbeeld kennismakingsactiviteiten zoals de doorschuifdag om het sportaanbod te leren kennen.”

“Door in groep te gaan vallen die drempels een stuk weg en voelen we ons veiliger, sterker en minder bekeken.”

“Als we naar het verenigingsleven gaan komen we in een andere wereld terecht van de middenklasse. We voelen ons dan wat bekeken of stellen ons de vraag: Wat gaan ze van ons denken?”

“Contact met mensen uit de middenklasse kan ook confronterend zijn. We zien en voelen dat we anders zijn, we voelen ons dan soms te min of we schamen ons.”

“We zijn door de jaren heen ook in een sociaal isolement terecht gekomen. Zeker als alleenstaande moeders gaat al je energie naar de kinderen of wanneer je door gezondheidsproblemen steeds afhankelijk bent van anderen voor vervoer kom je minder en minder buiten.”

“Sinds ze in mijn vereniging weten dat ik het financieel moeilijk heb, word ik op een andere manier benaderd. Sommigen hebben medelijden met mij, anderen houden afstand.”

“Sociaal leven kost ook geld. Vanaf het moment dat je het financieel moeilijk krijgt verkleint snel je vriendenkring.”

“Door jaren in die situatie te leven, heb je op den duur niet meer de gewoonte om nog buiten te komen, je sluit jezelf op. Zelf om eens naar de cinema te gaan met de kinderen moet ik een inspanning doen.”

“Als we naar een voorstelling of naar een activiteit van een vereniging gaan, hebben we vaak het gevoel dat we bekeken worden. De meeste mensen die we daar tegen komen zijn anders dan ons en we verstaan elkaar niet altijd goed. Vaak voelen we ons al aangevallen voordat er opmerkingen komen. Maar als we met respect behandeld worden kunnen we ook veel leren van elkaar en kunnen er zelfs vriendschappen groeien.”

“Toen ik mijn kinderen inschreef met de kansenpas in de jeugdbeweging werd mij een tweedehands uniform aangeboden. Maar ik wilde dat niet...mijn kinderen hebben ook recht op een nieuw uniform. Ik zou niet willen dat de andere kinderen van de groep lachen met de versleten uniform van mijn kinderen!”

*Waarom is cultuur –
en
vrijetijdsparticipatie
belangrijk voor
mensen in armoede?*

WE KUNNEN...

- Ontspanning: tijd maken voor zichzelf en het gezin
- Afstand nemen problemen
- Buiten komen onder de mensen

Als we in groep aan cultuur en ontspanning doen dan komen we onder de mensen. Hebben we sociaal contact, maken we plezier. Hebben we het gevoel dat we meetellen! We leren nieuwe mensen kennen.

“Toen we in groep naar het optreden van Electric Boogie van de KWB zijn geweest hebben we veel plezier gemaakt. Er was veel volk en we voelden ons op ons gemak!”

“We zijn vorige week naar het cultureel centrum De Werf geweest. De meesten van ons hebben daar nog nooit een stap binnengezet. We kregen uitleg rond het programma van het najaar. Het was heel interessant... we gaan er zeker in groep naartoe!”

WE DURVEN....

- Opkomen voor jezelf
- Geeft ons moed
- We zijn evenwaardig :Vrije tijd is een recht voor iedereen
- Weer buiten komen

Als we in groep aan cultuur en ontspanning doen dan geef ons dat courage, moed om onze problemen aan te pakken en door te gaan. Als we in groep aan cultuur en ontspanning doen, dan leer je je wagen en opkomen voor jezelf.

“Toen ik naar het toneel van ASEM ben geweest dan heeft dat mijn batterijen terug opgeladen.”

WE KENNEN....

- Nieuwe dingen leren kennen
- Leren nieuwe mensen kennen
- Talenten komen naar boven
- We hebben ook krachten

WE WETEN...

- We voelen ons sterker
- Cultuur en vrije tijd is een recht!
- We horen erbij
- Zelf beslissen : eigen leven in handen

Door aan cultuur te doen uiteten we onze gevoelens, verwerken we emoties die vaak zwaar doorwegen, maar ontdekken we ook onze positieve krachten.

Door in groep aan cultuur en ontspanning te doen komen we in contact met dingen die we nog niet kennen. Het verruimt je horizon, je leert dingen bij!

We hebben in onze groep heel wat creativiteit. Zingen, knutselen, gedichten schrijven, toneel. Cultuur en ontspanning zet ons aan tot creatief bezig zijn!

“ Door naar het toneel en optredens te gaan hebben sommige mensen in onze groep goesting gekregen om ook iets te doen. Zo zijn er enkele van onze leden die in het zangkoor zitten van de vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, iemand van onze groep heeft een gedichtenbundel gemaakt en we denken er zelf aan volgend jaar samen een toneelstuk te maken.”

Aanbevelingen voor de aanbieders

**De sociale
De culturele
De sportieve
verenigingen van Erpe-Mere**

**Mensen in armoede
KUNNEN niet
deelnemen**

Wat kan de vereniging doen om deze drempel te verlagen?

Financieel:

- De vereniging openstellen voor kansenpasgebruikers (zowel activiteiten, lidgelden, kampen,...)
- Zoeken naar de financieel voordeligste manier om een activiteit te realiseren. Op kritische wijze, de aangerekende kosten bekijken om zo de vereniging zo toegankelijk mogelijk te maken.
- Zorgen voor betaalbare alternatieven rond traktaties voor verjaardagen of andere speciale gelegenheden.
- Eetfestijnen aanbieden aan kostprijs aan kansenpasgebruikers.
- Mogelijkheid aanbieden tot gespreide betaling voor grotere bedragen.
- Uitlenen van nodige materiaal voor activiteiten.
- Mogelijkheid aanbieden tot aankoop van tweedehands materiaal.
- Duidelijk informeren over alle kosten. Zwijgen over kosten geeft achteraf problemen.

Opvang/vervoer:

- Randactiviteiten voor kinderen voorzien.
- Als vereniging zelf vervoer organiseren.
- Aandacht voor het tijdstip van de activiteit.
- Als vereniging zelf opvang organiseren.
- In de uitnodiging informatie opnemen rond opvangmogelijkheden en openbaar vervoer in de gemeente.

Mensen in armoede WETEN niet welk aanbod er bestaat

Enkele vuistregels om informatie over te brengen naar mensen in armoede:

bondig: hoe het kort, geef enkel de meest relevantie informatie.

verstaanbaar : eenvoudig taalgebruik, overzichtelijk, tekeningen/foto's ter verduidelijking.

regelmaat : Herhaal de informatie op regelmatige tijdstippen.

op korte termijn : Informeer over wat er binnen korte tijd zal gebeuren. Stuur een sms-berichtje de dag van de activiteit.

Persoonlijk aanspreken (face tot face): mensen persoonlijk aanspreken blijft de meest doeltreffende manier om mensen te informeren. Schriftelijke informatie wordt het best zoveel mogelijk mondeling toegelicht.

Wat kan de vereniging doen om deze drempel te verlagen?

- Maak je activiteiten bekend via organisaties die werken met gezinnen in armoede (Sociaal Huis, CAW, Welzijnsschakel Ommekeer, kind en gezin, mutualiteiten)
- Geef volledige informatie rond het aanbod, verwachtingen en kosten.
- Regelmatig herinneren aan activiteiten (activiteitenkalender, herinneringsbrief, telefoontje)
- Uitnodigen of informeren via persoonlijk contact werkt altijd beter. Mensen komen gemakkelijker als ze een bekend gezicht kunnen kleven op een vereniging.
- Om de drempel te verlagen kan de vereniging eventueel informeren over hun aanbod op een groepsmoment van Welzijnsschakel Ommekeer.
- Registreer je aanbod op de Uit-databank
- Vermeld op de affiches, ingangtickets, infofolders, reglementen steeds de nodige informatie rond de kansenpaswerking.
- Lidmaatschap van de vereniging mogelijk maken aan kansenpastarief : bij lidmaatschap krijgt de persoon sowieso meer informatie.

**Mensen in armoede
KENNEN het aanbod
niet**

Wat kan de vereniging doen om deze drempels weg te werken? Hoe kunnen we mensen in armoede goesting doen krijgen in het aanbod dat ze niet kennen?

- Een verwelkomingactiviteit of een kennismakingsactiviteit organiseren (zonder verplichtingen) eventueel in samenwerking met Welzijnsschakel Ommekeer.
- Een laagdrempelige activiteit organiseren die iedereen aanspreekt als instap.
- De vereniging kan uitleg komen geven over het aanbod op een bijeenkomst van Welzijnsschakel Ommekeer
- Een activiteit organiseren in samenwerking met Welzijnsschakel Ommekeer kan de drempel verlagen.
- Mensen in armoede de kans geven zelf aan cultuur te doen bv. gedicht maken, schilderen, zingen, knutselen,... kan mensen goesting doen krijgen in nieuwe dingen.
- Mensen in armoede laten getuigen over hun nieuwe ervaringen kan anderen motiveren ook de stap te zetten.

Mensen in armoede DURVEN niet deelnemen

Wat kan de vereniging doen om deze drempel te verlagen?

- Goede eerste ontvangst is voor iedereen belangrijk, maar mensen in armoede zijn daar heel gevoelig voor. De eerste indruk is belangrijk...vriendelijk, ongedwongen. Er kan iemand aangesteld worden binnen de vereniging die instaat voor het onthaal van nieuwe mensen (niet enkel mensen in armoede).
- Probeer vertrouwen op te bouwen door een informeel gesprek. Geef positieve boodschappen.
- Om de drempel te verlagen kan de vereniging een verwelkomingactiviteit of een kennismakingsactiviteit organiseren (zonder verplichtingen) eventueel in samenwerking met Welzijnsschakel Ommekeer.
- Een vertrouwenspersoon aanstellen binnen de vereniging waar gezinnen met een laag inkomen in discretie en vertrouwen terecht kunnen als er problemen zijn, kan een belangrijk aanspreekpunt zijn en zorgt voor geruststelling.
- De welzijnsschakel kan in groep deelnemen aan een activiteit van je vereniging. In groep voelen mensen zich veiliger, minder bekeken.
- Het is belangrijk binnen de vereniging te bevragen welke de houding is naar mensen in armoede. Spijtig genoeg bestaan er nog veel vooroordelen rond armoede. Mensen in armoede leven in een andere wereld die we vaak niet verstaan. Welzijnsschakel kan voor de actieve leden van de vereniging een eenvoudige vorming aanbieden rond de leefwereld van mensen in armoede. Enkele ervaringsdeskundigen kunnen een getuigenis geven.
- Je hebt meer kans tot mensen in armoede deelnemen als je de lat niet te hoog legt voor de activiteiten. Zo is het voor mensen in armoede niet evident altijd aanwezig te zijn op activiteiten omdat zich soms acuut problemen voordoen.

Volgende verenigingen
kregen van
Welzijnsschakel
Ommekeer een "PLUIM"
voor hun inspanningen...

KAV Mere
KAV Erpe
KWB Mere
gezinsbond Mere
Gezinsbond Erpe
Voetbalploeg FC Mere
Chiro Mere
Scouts Kievit
Jeugdhuis DIDO

EEN PLUIM VOOR

2011

Welzijnsschakel Ommekeer geeft een pluim aan voor de inspanningen die de vereniging levert om hun aanbod toegankelijker te maken voor mensen in armoede.

Volgende inspanningen zijn geleverd:

- De vereniging werkt met de Uit-pas (kansenpas).
- De vereniging heeft een vertrouwenspersoon aangesteld.
- De vereniging vermeldt op ingangskaarten en affiches de kansenpastarieven.
- De vereniging informeert zijn leden rond de werking van de kansenpas via het infoblad, nieuwsbrieven, mail,...
- De vereniging informeert welzijnsschakel Ommekeer rond hun activiteiten toegankelijk aan kansenpastarieven.
- De vereniging verzet zich tegen elke vorm van uitsluiting ten gevolge van armoede binnen de werking.
- De vereniging neemt deel aan een tweejaarlijks overleg om samen het sociaal, cultureel en sportief aanbod toegankelijker te maken in Erpe-Mere.

Aanbevelingen voor het lokale beleid
Erpe-Mere

Dienst Cultuur
Dienst Sport
Dienst Jeugd
OCMW

Aanbevelingen rond de aanvraag van de kansenas :

- **Probleem van onderbescherming:** In Erpe-Mere leven 1,800 mensen met een verhoogd armoederisico. In 2011 zijn er ongeveer 180 kansenas uitgereikt. Dit wil zeggen dat een groot deel van de potentiële rechthebbers hun weg niet vinden naar de dienstverlening.
- **De zitdag in WZS Ommekeer** zorgt ervoor dat mensen in armoede gemakkelijker de weg vinden naar de aanvraag of verlenging van de kansenas. Er kunnen nog pistes gezocht worden om toenadering te zoeken naar de kansenasgebruikers (bv. via CAWRA, via mutualiteiten, via VDAB, via vakbonden,...).
- **Een laagdrempelige instap** naar de dienstverlening zou de kansenasaanvraag en dienstverlening in het algemeen toegankelijker maken. We denken aan bv. sociaal restaurant, een ontmoetingsmoment met koffie,...
- **Mensen moeten continue aanvragen indienen** bij verschillende instanties. Daarbij moeten ze iedere keer hun verhaal brengen. Door een verlenging via brief (vragenlijst/kopie inkomstenbewijs) hoeft de kansenasgebruiker zich niet ieder jaar aan te melden op het OCMW. Het OCMW kan een controle uitvoeren op het systeem via steekproeven. Dit systeem wordt gebruikt in Aalst en werkt goed. Dit zorgt voor minder administratieve belasting voor alle partijen.
- **Gevoeligheid bij de kansenasgebruikers:** We verstaan dat het OCMW de aanvraag van een kansenas willen koppelen aan de dienstverlening. Het OCMW stelt mensen systematisch schuldenregelingen voor bij financiële problemen. Die koppeling ervaren mensen in armoede vaak als een drempel voor het aanvragen van de kansenas. Mensen willen hier zelfstandig en vrij over kunnen beslissen.

Omwille van een tekort aan vertrouwen, zullen mensen vaak hun schuldenlast niet op tafel leggen bij de aanvraag van de kansentas. Daardoor vallen sommigen uit de boot. De informatie rond schuldenregeling kan wel vrijblijvend meegegeven worden.

- **Omgang met de criteria : De mensen in armoede vragen verder te kijken dan de inkomenscriteria. Armoede kun je niet vastleggen in een aantal vaste criteria rond inkomen. Er moet meer naar het hele verhaal gekeken worden! Zo is bv. een eigen woning niet altijd een woning van goede kwaliteit of worden omwille van noodsituaties familieleden in huis genomen. Als er meer wederzijds vertrouwen is, zullen mensen ook meer hun verhaal brengen.**

Structureel werken aan meer toegankelijkheid:

- Er is weinig sportaanbod opgenomen in de kansenaswerking. Sportverenigingen argumenteren dat hun kosten te hoog liggen. Bij sportverenigingen zou men kunnen werken met een andere verdeelsleutel. Bv. eerste 5 deelnemers aan reguliere verdeelsleutel. Vanaf 6de 75% ten koste van het lokale bestuur. Terwijl de gemeente de kansenas promoot, maken sportverenigingen gebruik van de sportinfrastructuur zonder in het kansenasstelsel te stappen.
- De gemeentelijke subsidie voor de vereniging kan men koppelen aan de kansenaswerking. Op die manier worden verenigingen gestimuleerd om in het stelsel te stappen. In Aalst worden alle culturele verenigingen verplicht met de kansenas te werken, willen ze een subsidie ontvangen.
- Via de kansenaswerking ook systematisch een vaste tussenkomst voorzien in de aankoop van materialen (bv. bloemschikken KAV, voetbalmateriaal,...)
- Structureel voorzien van betaalbare opvang en sociale vervoerdienst. Heel wat mensen lijden aan vervoersarmoede. Een gestructureerde sociale vervoerdienst kan zowel het culturele, sportieve en sociale aanbod dichterbij brengen en kan ook ingezet worden voor de algemene dienstverlening van de gemeente/OCMW.
- Bij sommige van onze gezinnen is het inkomen met 100 of 200 euro te hoog om recht te hebben op een kansenas. Deze mensen leven op de rand van de armoede en kunnen de normale prijzen van het aanbod financieel niet aan. De kloof tussen het gewone tarief en het kansenastarief is te groot. Het is belangrijk de piste van een tussentarief (bv. halve prijs) te bekijken en deze mensen zo ook de kans te geven op participatie.

Investeren in het informeren van de kansenasgebruiker:

Mensen informeren over de kansenas en het aanbod werkt niet via de bestaande kanalen. De informatie moet beknopt, verstaanbaar en op regelmatige basis worden herhaald. Schriftelijke communicatie werkt meestal enkel met ondersteuning van een persoonlijk gesprek.

- Er zouden vanuit de gemeente/OCMW Structurele middelen kunnen ingezet worden voor het informeren van de kansenasgebruikers via aangepaste kanalen:
 - Via SMS'je de kansengebruiker informeren over de activiteiten in de kijker.
 - Tweemaandelijke brochure (aanbod uit de Uit-databank halen) toegankelijk voor mensen in armoede toesturen naar de kansenasgebruiker.
- Een laagdrempelige activiteit (bv. nieuwjaarsreceptie) voor de overhandiging van de kansenas combineren met een informatiemoment rond het aanbod.
- Beloningsysteem voor mensen met kansenas die andere mensen in armoede toeleiden naar het aanbod. Deze mensen zouden extra punten kunnen krijgen op de Uit-pas.

Investeren in toeleiding:

- Structurele ondersteuning vanuit het OCMW/gemeente voor toeleiding : Heel wat mensen in armoede zullen uit zichzelf de stap naar het aanbod niet zetten. Voor deze mensen is er toeleiding nodig. Een vereniging als welzijnsschakel Ommekeer die een vertrouwensrelatie uitbouwt via persoonlijk contact, in groep deelneemt aan het aanbod, kan mensen aanzetten tot het “proeven” van het aanbod en een opstap zijn om in de toekomst zelfstandig gebruik te maken van de kansenas. Deze inspanningen rond toeleiding zijn heel arbeids- en tijdsintensief voor Welzijnsschakel Ommekeer. Het OCMW/gemeente hebben een projectaanvraag ingediend bij het PDPO voor middelen voor toeleiding. Via deze middelen zou er een werkracht 1,50 werkdagen ingezet worden voor toeleidingswerking vanuit Welzijnsschakel Ommekeer. We hopen dat dit project wordt goedgekeurd en succesvol wordt en zal leiden tot een structurele verankering van toeleiding in onze gemeente.
- Belonen van persoonlijke toeleiding: de beste manier van promotie van de kansenas is van persoon tot persoon. Mensen in armoede die andere mensen in armoede toeleiden naar de kansenas krijgen extra punten op hun Uit-kaart.
- Om het begrip “toeleiding” toe te lichten hebben we een document in bijlage toegevoegd.

Verenigingen die op een integrale manier werken met de kansenas stimuleren en belonen:

Verenigingen die actief met de kansenas werken zou men kunnen belonen voor hun inspanningen door bv. ze in te kijker te zetten (een pluim toekennen), een verzilveringspakket toekennen voor het puntensysteem, de subsidie laten afhangen van de inspanningen.

Volgende inspanningen zouden kunnen worden beloond:

- Verenigingen belonen die duidelijke communiceren rond de kansenas in hun infoblad, affiches, ingangsbewijs of bij inschrijving.
- De verenigingen die de mogelijkheid geven tot het “proeven” van het aanbod (verwelkomingactiviteit, kennismakingsactiviteit, stage, ...) belonen.
- Verenigingen die een vertrouwenspersoon aanstellen voor kansenasgebruikers en daar open over communiceren worden beloond.
- Verenigingen die openstaan voor een vorming rond de leefwereld van mensen in armoede belonen. Welzijnsschakel Ommekeer wil steeds vorming geven aan het verenigingsleven rond armoede en de toegang tot cultuur, sport en vrije tijd.

Een stevig lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie :

Het gemeentebestuur, OCMW en welzijnsschakel Ommekeer hebben een afsprakennota rond vrijetijdsparticipatie. Alle partijen verbinden zich een lokaal netwerk op te zetten. Het lokaal netwerk streeft naar een plaatselijk en structureel samenwerkingsverband.

Het lokaal netwerk verbindt er zich toe doelstellingen en acties op te zetten om de vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede te verdiepen en verbreden.

Het lokaal netwerk heeft volgens ons nood aan:

- In ons lokaal netwerk is het niet altijd duidelijk wie de trekkersrol vervult, waardoor de continuïteit soms in het gedrang komt. Komen tot de participatie van mensen in armoede is een werk van lange adem. Er is continuïteit nodig (planning, uitvoering, evalueren en bijsturen) om te komen tot een integraal en duurzaam participatieverhaal.
- Kansenpas is meer dan enkel financieel toegankelijk maken van het aanbod, dan kan men duidelijk zien aan het gebruik van de pas op dit moment. Er zijn nog veel drempels (sociaal, informatief, praktisch) die mensen in armoede weerhouden tot gebruik van de kansenpas. Er is nood aan een integrale aanpak van vrijetijdsparticipatie. Met het PDPO-project zetten we zeker een stap in de goede richting.
- Er is nood aan afstemming en coördinatie tussen OCMW en gemeentediensten. Uit onze ervaring blijkt dat dit twee identiteiten zijn die vaak nog op zichzelf werken.
- Om tot een nauwere samenwerking te komen met het verenigingsleven zou het netwerk twee maal per jaar een overleg kunnen organiseren met de verenigingen die werken met de kansenpas. Tijdens dit overleg kunnen we samen werken aan het toegankelijk maken van het verenigingsleven voor mensen in armoede en kunnen we directer inspelen op de verzuchtingen van de verenigingen en de gebruikers.

Wat is toeleiding?

De meeste mensen in armoede nemen uit zichzelf niet deel aan het cultureel, sociaal en sportief vrijetijdsaanbod.

Toeleiding is er voor zorgen dat mensen in armoede vanuit een groepswerking deelnemen aan het vrijetijdsaanbod door drempels (niet kunnen, niet weten, niet kennen, niet durven) te verkleinen of weg te werken.

Welzijnsschakel Ommekeer investeert met vrijwilligerswerk in toeleiding.

Afhankelijk van de persoonlijke draagkracht/levenservaringen doorlopen mensen in armoede verschillende stappen om te komen tot vrijetijdsparticipatie en dat op hun eigen ritme:

STAP 1 : Basisvertrouwen opbouwen:

Mensen in armoede leven in geïsoleerde situaties, hebben weinig contacten, sluiten zich vaak af voor de wereld die de dagelijkse noodzaak overstijgt. Deze mensen worden niet bereikt met een vrijetijdsaanbod, maar met het antwoord op een noodvraag, het bieden van een rustplaats, het ondersteunen van een gezin, een luisterend oor, contact met lotgenoten, contact met een vertrouwenspersoon..

Via persoonlijk contact via huisbezoeken, ontmoetingsactiviteiten (zoals groenten en fruitverkoop, soepbabbels) bouwen we aan vertrouwen met de gezinnen in armoede.

STAP 2 : deelnemen aan een groepsactiviteit binnen de vereniging:

Eens het basisvertrouwen hersteld, volgt vaak nog een lang proces van sterker worden, interesses ontdekken, moed verzamelen... vooraleer er sprake kan zijn van een eerste stap richting vrijetijdsparticipatie. En deze eerste stap gebeurt in de vertrouwde omgeving van de vereniging, met een groep bekenden, met de mogelijkheid om er terug uit te stappen...

Zo organiseren we jaarlijks enkele groepsactiviteiten : familie-uitstap, Sint-Maartenfeest, Nieuwjaarsfeest, BBQ,...

STAP 3 : deelnemen aan een groepsactiviteit buiten de vereniging:

De vereniging gaat in groep naar culturele, sociale activiteiten die georganiseerd worden door het verenigingsleven van Erpe-Mere. Door in groep te gaan voelen mensen zich veilig, kunnen ze terug vallen op vertrouwenspersonen, leren ze het aanbod kennen en worden ze sterker.

We gaan we regelmatig in groep naar activiteiten die georganiseerd worden door het verenigingsleven in Erpe-Mere (DIDO, ASEM, CC De Werf, gezinsbond, KAV,...)

STAP 4: Mensen in armoede maken zelfstandig gebruik van het vrijetijdsaanbod in onze gemeente. Ze gaan alleen, met het gezin of vrienden.